

Petrol İş Sendikası İş Güvenliği Uzmanı Gürpınar,
Sendikal Örgütlenmenin Kazaları Azalttığına Dikkat Çekti...

“KAR HIRSI ANCAK DENETİMLE DENGELENİR”

Bahar Tanrısever
bahar.tanrisever@emo.org.tr

EMO Basın- Petrol-İş Sendikası İş Güvenliği Uzmanı Ceyhun Gürpınar, yanıcı ve patlayıcı ortamlara yönelik kamu denetiminin yeterli olmadığını belirtirken, işverenlerin kar hirsının, ancak nitelikli bir denetleme ve caydırıcı düzeydeki cezalar ile dengelenebileceğine işaret etti. İşverenlerin çalışanlarını makine gibi görmekten, “Biri bozulursa yerine başkasını koyarız” anlayışından vazgeçmeleri gerektiğini vurgulayan Gürpınar, sendikal mücadelenin de altını çizerek, örgütlenmenin olduğu işyerlerinde kazaların daha az yaşandığını kaydetti.

Petrol-İş Sendikası İş Güvenliği Uzmanı Ceyhun Gürpınar, yanıcı ve patlayıcı ortamlarda işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından alınması gereken önlemler, işletmelerin yükümlülükleri ve devlet denetimi ile ilgili Elektrik Mühendisliği Dergisi’ nin sorularını yanıtladı:

Yanıcı ve patlayıcı ortamlara sahip işyerleri hakkında bilgi verir misiniz?

Gürpınar: Elbette yangın riskini sadece belli tür işyerleri ile sınırlandırmak mümkün değil. Hayatımızda elektriğin varlığı zaten belli başlı kuralları ve uygulamaları zorunlu hale getiriyor. İstanbul İtfaiyesi’nin yayımladığı istatistiklere göre uygun olmayan elektrik donanımı, sigaradan sonra ikinci sırada gelen yangın sebebi. Dolayısıyla evlerimiz de dahil olmak üzere, standartlara uygun elektrik tesisatı kullanmak, eskiyen tesisatlarımızı ve elektrikli cihazlarımızı güncellemek, düzenli bakımlarını yaptırmak, elektrik tesisatlarımızda hem elektrik çarpmasına karşı koruma hem de yangın güvenliği açısından kaçak akım rölesi bulundurmamak olmaz diyebileceğimiz önlemler.

Tabii bunların ötesinde bazı işyerleri yaptıkları iş, kullandıkları hammadde veya kimyasallar ve ürettikleri ürün sebebiyle daha ağır bir risk altında bulunuyorlar. İşin niteliği gereği, işyerinde patlayıcı ortamlar oluşabiliyor. Bir kez tutuştuğu zaman günlerce yanacak kadar çok miktarda yanıcı maddeler depolanabiliyor. Çok kolay tutuşabilen malzemelerle çalışılması gerekebiliyor. Biz de Petrol-iş Sendikası olarak, bu vasıflarda olan birçok işyerinde, üyelerimizin hak ve menfaatlerini korumak adına örgütlü durumdayız.

Ortam ATEX patlamalarının dışında, yangın ve patlama riskini barındırması açısından en önde sayabileceğimiz işyerleri; barut, patlayıcı, dinamit ve roket yakıtı gibi patlamak üzere imal edilen ürünleri üreten işyerlerimizdir. Buralarda hammadde olarak kullanılan nitrogliserinden tutun, son ürün olan fişek barutu, roket yakıtı, havan sevk barutu gibi malzemelere kadar üretimin her aşamasında çok ciddi bir patlama riski bulunur. Üstelik patlama veya yangına sebep olabilecek o kadar çok değişken vardır ki bunların her birini kontrol altında tutmak gerçekten ciddi bir çalışma, disiplin

ve tecrübe gerektirir. Ayrıca bu tür işyerlerinde üretilen ürünün bir gramı bile tehlikeliyken, işletme koşulları ton-larcasını bir arada depolamayı gerektirir.

Bu anlamda öne çıkan başka bir sektör ise petrol sektörüdür. Petrol rafinerileri yangın ve patlama riskinin yoğun olduğu işyerlerinin başında gelir diyebiliriz. Yine benzer olarak ham petrol arama ve çıkartma işleri, rafine işleminden sonra taşıma ve satış işlemlerinin yapıldığı işletmeler yüksek risk grubundaki işletmelerdir. Petrol ürünlerinden kimyasal madde imalatı yapan petrokimya tesisleri de rafinerilere benzer riskleri bünyesinde barındırır. Bu tür işyerlerinde yaşanacak olumsuz bir durum zamanında kontrol altına alınmazsa, buldukları bölgede ciddi hasarlarla sonuçlanabilecek, etraflarındaki diğer sanayi tesislerine sıçrayabilecek, bölge halkını ve yerleşimleri tehdit edebilecek hatta büyük çevresel felaketlere yol açabilecek nitelikte olabilir. Bir de daha alt seviyede risklere sahip olan; patlayıcı veya yanıcı maddeleri, proseslerinin bir bölümünde daha az miktarlarda kullanan işyerlerimiz var.

Bu işyerlerinde işçi sağlığı ve güvenliği açısından alınması gereken temel önlemler nelerdir? Bu konuda işverenlerin, sendikaların ve kamu kurumlarının sorumluluğu nedir ya da ne olmalıdır?

Gürpınar: Tüm bu işyerlerinde bir yangın veya patlama yaşanmaması için alınması gereken birçok tedbir vardır. İlk olarak elbette ATEX olarak tabir ettiğimiz patlayıcı atmosferin oluşmasının önüne geçilmesi gerekmektedir. Yanma veya patlama olaylarının gerçekleşebilmesi için ortam atmosferindeki oksijen ve yanıcı maddenin uygun oranlarda bir araya gelmesi gerekir. Sistemdeki olası kaçakları önlemek, dışarıdan gelen darbelerle oluşabilecek kaçaklara karşı tedbirli olmak, kullanılan yanıcı veya patlayıcı maddenin bir

yerden bir yere aktarımı sırasında ortama yayılmasını önlemek ve işyeri ortamının havalandırılması; bu uygun oranın oluşmasının önüne geçecektir. Bu bağlamda, sistemde zamanla özelliğini yitirerek kaçaklara sebebiyet verebilecek vana, conta, flanş gibi bileşenler düzenli olarak kontrol edilmeli, tüm ekipmanlar ve boru hatları korozyona karşı korunmalı, belli aralıklarla boru et kalınlıkları ölçülmeli, deformasyona uğrayan ekipmanlar değiştirilmelidir. Özgül ağırlığı sebebiyle özellikle kuytu yerlerde birikme riski olan gazlara karşı özel önlemler alınmalıdır. Kaçak riski olan alanlarda düzenli ölçüm yapan dedektörler yerleştirilmeli, ölçüm sonuçları bir merkezden kontrol edilmeli, hatta gerekiyorsa tüm personelin üzerinde kişisel gaz ölçüm cihazları bulundurularak, personelin tehlikeden anında haberdar olması sağlanmalıdır. Alınan önlemler neticesinde patlayıcı atmosferin oluşmasının önüne geçilebilirse, kazalar en başından engellenmiş olur. Yalnız burada, başta belirttiğim patlayıcı imalatı yapan işyerlerini ayrı bir yerde tutmak gerekir. Bu tür işyerlerinde üretilen ürünler, yanma için gerekli oksijeni kendi içlerinde barındırdığından, onların yanması veya patlaması için bir ATEX ortamına ihtiyaç yoktur. Hiç oksijenin olmadığı ortamlarda dahi patlama yaşanabilir.

Yanma veya patlamanın gerçekleşebilmesi için gerekli olan bir diğer eleman ise tutuşturucu kaynaktır. Alınan tüm tedbirlere rağmen yine de patlayıcı veya yanıcı bir atmosfer oluşması durumunda, ortamda tutuşturucu bir kaynak yoksa yanma/patlama gerçekleşmeyecektir. Bu tutuşturucu kaynak; sigara izmariti, kaynak kıvılcımı, yıldırım, statik elektrikten kaynaklı düşük enerjili bir elektrik arkı, bir cep telefonu veya fazla ısınmış bir yüzey olabilir. Yapılan işin vasfına göre, tutuşturma kaynaklarının etkileme olasılığı artacak veya azalacaktır. Örneğin bir petrol depolama tesisinde, tanka akaryakıt dolumu yapılırken, akaryakıtın yukarıdaki kapaklardan doldurulması, akaryakıt ve tank yüzeyinde statik elektrik oluşmasına sebep olacağından, tanka zemin seviyesinden dolum yapılması şeklinde tedbirler geliştirilmiştir. Barut, dinamit gibi ürünler ve bunların imalatında kullanılan kimyasallarda ise durum çok daha karmaşıktır. Örneğin dinamit üretimi yapılırken, hammadde olarak kullanılan nitrogliserinin yüksekte düşmesi, tutuşma için gerekli enerji kaynağını ortaya çıkarmaya yetecektir. Bu noktada önlem olarak; çalışılan zeminin kurşun gibi yumuşak malzemelerle kaplanması gündeme gelir. Tabii bu tür patlayıcı maddelerin patlamasıyla ortaya çıkan enerjinin, ATEX patlamalarına kıyasla çok daha yüksek olduğunu da akıldan çıkarmamak gerekir.

Ex-proof Ekipmanlar Kullanılmalı

Tutuşturucu kaynaklara karşı alınacak önemli bir tedbir de, bu tür işyerlerinde ex-proof ekipmanların kullanılmasıdır. Günümüzde el fenerinden elektrik motoruna kadar neredeyse tüm ekipmanların ex-proof özellikte olanları bulunmaktadır. Bu ekipmanlar, olası bir alevlenmeyi kendi içinde sönmüldürerek alevin dışarı sızmasını engelleyen bir yapıda üretilirler. Bu tür ekipmanların kullanımında; öncelikle kapsamlı bir risk değerlendirmesi ile Bölge (Zone) haritalaması yapılarak patlayıcı atmosferin oluşabileceği alanlar belirlenmeli, bu alanlar Bölge 0, Bölge 1, Bölge 2 şeklinde derecelendirilmeli ve buna göre uygun ekipman seçilmelidir. Ayrıca bu ekipmanların bakımı; konusunda uzman ve gerekli sertifikasyona sahip kişilerce yapılmalı ve böylelikle ilk alındığında ex-proof özellikte olan ekipmanın bir süre sonra özelliğini yitirmesinin önüne geçilmelidir.

Ayrıca alınan tüm önlemlere rağmen yine de bir şeylerin ters gidebileceği hiçbir zaman akıldan çıkartılmamalıdır. Bu sebeple ilgili ekipmanların patlamaya dayanıklı veya bazı durumlarda patlamanın şiddetini güvenli istikamete yönlendirebilecek yapıda üretilmeleri gerekir. Örneğin kapalı tip yakıt tanklarının üst cidarları, tankın diğer yüzeylerine göre daha zayıf yapılır ki patlama anında tank yanlardan değil, üst taraftan yarılsın. Bazı durumlarda ise patlamanın şiddetini azaltacak tedbirler geliştirilmesi gerekir. Örneğin üretim prosesindeki patlayıcı maddenin alevlenmesini çok kısa sürede algılayarak, ortama su püskürtme, böylelikle patlamayı tümüyle önleyemese de şiddetini azaltan sistemler kullanılmaktadır. Ayrıca başlayan bir yangına hızlı ve yeterli müdahale yapılabilmesi için gerekli teçhizat ve donanımlı insan kaynağı hazır bulundurulmalıdır.

Düzgün İşleyen “İş İzin Sistemi” Kurulmalı

Bu anlattıklarımız ve bunların ötesinde alınması gereken birçok teknik tedbirin yanında belki de hepsinden önemlisi bazı idari tedbirlerin alınmasıdır. Mesela düzgün işleyen bir “İş İzin Sistemi” kurulmalıdır. Kaynak gibi ateşli çalışma yapılacaksa, bu işin yapılacağı alanda iş öncesinde alınacak tedbirler, kullanılması gereken kişisel koruyucu donanımlar, yapılacak ölçümler vs. belirlenmiş olmalı ve işi yapacak ekibin dışında bir kişi veya ekibin, bu tedbirlerin yeterliliğini kontrol ederek iş iznini onaylaması gereklidir. Yapılan işin vasfına göre kurulacak iş izin sistemi, elektrik işleri, yüksekte çalışma, sıcak iş izni gibi örneklerle çeşitlendirilebilir.

Bu tür işletmelerde, olası bir kazanın sonuçları, işletmenin dışına taşabilecek ve büyük çevresel felaketlere yol açabilecek türden olduğundan, alınacak tedbirlerin de kaza olasılıklarını en alt seviyeye düşürecek kadar detaylı olması gerekmektedir. Bu bağlamda, her bir risk için bu riskin meydana gelmesi süreci detaylı bir şekilde analiz edilerek, bu sürecin önünde birden fazla bariyer yerleştirilmeli ve yapılan matematiksel hesaplamalarla kaza olasılıkları belli bir seviyenin altında tutulmalıdır. Bu konuda Seveso Direktifleri doğrultusunda ulusal mevzuatımızda da bazı düzenlemeler yapılarak her bir tehlikeli ekipman için büyük bir kazanın meydana gelme frekansının 1*10⁻⁴/yıl (yani 10 bin yılda bir) seviyesinin altına indirilmesi zorunlu hale getirilmiş, ancak işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatının genelinde olduğu gibi, bu konuda da çeşitli ertelemeler gündeme gelmiştir.

İlgili mevzuatlar kapsamında “Patlamadan Korunma Dokümanı”, “Acil Durum Planı”, işletmenin yapısına göre “Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi” veya “Güvenlik

Raporu” hazırlanmalı ve bu belgeler doğrultusunda gerekli uygulamalar hayata geçirilmelidir.

Buraya kadar anlattığımız temel tedbirlerin tümü, işverenin üzerine düşen yükümlülüklerdir ve elbette en büyük sorumluluk bizzat işverendedir. Ancak işletmelerin birinci amacı olan “maddi kar elde etmek”; birçok işletmeci açısından o kadar baskın bir konuma gelmektedir ki bu anlayışla işletmeye doğrudan ekonomik katkıda bulunmayan her türlü harcamayı, gereksiz bir maliyet unsuru olarak gören işverenlerimiz bulunmaktadır. Bu noktada da devletin denetleme argümanları devreye girmelidir. Yeterli ve nitelikli bir denetleme, caydırıcı seviyedeki cezai müeyyideler, işverenlerin kar hırsının karşısında dengeleyici bir unsur olmaktadır. Elbette bu denetlemenin çerçevesini oluşturmak için de doğru, anlaşılır ve net yasalara ihtiyaç duyulacaktır. Devletin önde gelen görevlerinden biri de bu yasaları çıkartmaktır.

Sendikalar, odalar, çevre örgütleri gibi sivil toplum kuruluşlarına da birçok görev düşmektedir. Bilindiği gibi işyerlerindeki sendika temsilcileri, yasa gereği aynı zamanda iş güvenliği açısından işçi temsilcisi konumunda olmaktadır. İşyerinin tehlike sınıfına göre 3 ayı geçmemek kaydıyla belli aralıklarla yapılan “İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları”nın zorunlu üyelerinden biri de sendika temsilcileridir. Dolayısıyla işyerinde alınması gereken işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirleri, kullanılacak kişisel koruyucu donanımların seçimi, çalışanların sağlık sorunları sebebiyle yerlerinin değiştirilmesi gibi birçok konuda, işverenle birlikte yapılan bu toplantılarda sendika temsilcilerimiz söz sahibi olmaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konularında donanımlı ve eğitilmiş bir sendika temsilcisi çalıştığı işyerinde güzel uygulamalara öncül olabilir. Ayrıca hem sendikalara hem de konuyla ilgili diğer sivil toplum örgütlerine; kamuoyu oluşturmak ve toplumsal bilinci sağlamak adına önemli sorumluluklar düşmektedir. Doğru politikalarla; özellikle yönetmeliklerin şekillenmesi noktasında odaların ve sendikaların etkilerini göstermesini ve bu kurumlara daha fazla söz hakkı verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yanıcı ve patlayıcı ortamlarda işçi sağlığı ve güvenliğine yönelik kamu denetimi yapılmaktadır, bu denetimleri yeterli görüyor musunuz? Bu tür ortamlarda işçi sağlığını korumaya yönelik ne gibi ek önlemlere ihtiyaç bulunmaktadır?

Gürpınar: Kamu denetiminin hiç olmadığını söyleyemeyiz elbette, ancak yeterli olmadığı da ortada. Az önce söylediğim gibi devletin denetleme gücü, işverenin kar hırsının önünde

dengeleyici bir unsur olarak bulunmaktadır. Gerçekten ahlaklı ve vicdanlı işverenlerimizi tenzih ederek söylüyorum ama; maalesef birçok işletmede işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerine ayrılan bütçe ya bir masraf kalemi olarak ya da “Önlemek ödemekten ucuzdur” gibi söylemlerin etkisiyle ödenmesi muhtemel tazminat ve cezaları azaltacak bir argüman olarak görülmektedir. Oysa iş kazalarında hayatını kaybeden, meslek hastalıklarıyla sağlığından olan işçiler, birer insandır. Onların eşleri, çocukları, anneleri, babaları vardır. Onlar, doğdukları andan bugüne kadar almış oldukları eğitimle, bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bu toplum için katma değer üretmektedirler. Siz, almadığınız küçük bir tedbir nedeniyle bir kazaya sebep olduğunuzda, sadece yıllık iş kazası istatistiklerine “1” sayı eklemiyor, aynı zamanda bir ailenin geleceğini karartıp, toplumdaki bir artı değeri yok ediyorsunuz. Bir işçinin kopan kolu, bacağı, bir tazminatla telafi edilemez. İşverenlerimizin en başta bu bilinçle hareket edip, çalışanlarını bir makine gibi görmekten, “Biri bozulursa yerine başkasını koyarız” anlayışından vazgeçmeleri gerekmektedir. Ancak içinde bulunduğumuz kapitalist ortamın gerçekleri, maalesef çalışanları işverenlerin vicdanına emanet etmeye müsaade etmiyor. Bunun için devletimizin; kuralları net bir biçimde belirlemesi, bu kurallara uyulup uyulmadığını etkin olarak denetlemesi ve kurallara uymayanlara da caydırıcı cezalar vermesi gerekmektedir.

Denetleme noktasında yetkili kurum, bilindiği gibi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’dır. Ancak müfettiş sayısının yeterli olmaması ve belki de var olan kaynakların doğru kullanılmaması sebebiyle, yeterli sıklıkta denetleme yapılamamaktadır. Bununla birlikte, bizim örgütlü olduğumuz birçok işyerinde gerek programlı teftişlerin, gerekse bizim talebimiz üzerine program dışı teftişlerin yapıldığını söyleyebilirim.

“Sendikalara Doğrudan Denetim Yetkisi Verilebilir”

Bunun dışında yasal olarak bir denetim yetkisiyle donatılmış olmamamıza rağmen, örgütlülüğün gücünü kullanarak, olumsuz bir durum gördüğümüzde işyerlerimizde bizzat inceleme yapmak, inceleme sonuçlarını raporlaştırarak bu raporlar doğrultusunda doğrudan işverenden gerekli önlemlerin alınması için taleplerde bulunmak veya yasal mercilere durumu aktarmak gibi aksiyonlarımız oluyor. Sendikalara bu anlamda doğrudan bir denetim yetkisi vererek, işçi temsilcisinin elini güçlendirmek, belki devletin denetim anlamındaki eksikliğini bir ölçüde azaltabiliriz.

Yanıcı ve patlayıcı ortamlar nedeniyle oluşan iş kazaları hakkında bilgi verir misiniz?

Gürpınar: Öyle sanyorum ki; bu tür iş kazalarının ayırt edici bir özelliği, birden fazla kişiyi etkileme potansiyeline sahip olmalarıdır. Yanıcı ve patlayıcı ortamlarda meydana gelen iş kazaları, kazaya doğrudan maruz kalan işçinin ötesinde çevredeki diğer çalışanları, iş ekipmanlarını hatta bazen bulunduğu şehrin tümünü etkileyebilmektedir. Örneğin 1997 yılında Kırıkkale’deki MKE Mühimmat Fabrikası’nda yaşanan patlama ve yangında 4 kişi ölmüş ve çevredeki 40 bin ev hasar görmüştür. Yine 1999 yılında yaşanan Marmara Depremi’nin ardından TÜPRAŞ’ta başlayan yangın, ancak 4 gün sonra tamamen söndürülebilmiş, bu sebeple TÜPRAŞ’ın bulunduğu Yarımca Bölgesi’ne girişler kısıtlanmıştır.

Kazalara sebepleri açısından baktığımızda, diğer sektörlerde de olduğu gibi birden fazla etmenin bir araya gelmesi ile kazaların meydana geldiğini görüyoruz. Yaşanmış bazı büyük kazalardan örnek vermek gerekirse; içerisinden basınçlı buhar geçen bir borunun, muhtemelen bakım ve kontrolleri düzgün yapılmadığı için basınca dayanamayarak patlaması ve hemen yanından geçen amonyum nitrat borusuna yaptığı darbe sonucu, amonyum nitratın patlaması, yakın bölgede çalışmakta olan bir kişinin patlamanın şiddetiyle asansör kapısına savrulması ve kırılan kapıdan asansör boşluğuna düşerek hayatını kaybetmesi ile neticelenen bir olayı anlatabilirim. Kazanın kök nedenlerine gittiğimizde; bakım eksikliği ve basınçlı buhar borusuyla amonyum nitrat borusunun yan yana yürütülmesi gibi tasarım hataları olduğunu görebiliriz.

Yurtdışında bir petrokimya tesisinde 2005 yılında forkliftle çekilen römorkun sıvı propilen borusundaki vanaya çarpması sonucu büyük bir patlama olmuş, çıkan yangın 5 gün boyunca söndürülememiştir. Yangında tesisin çelik konstrüksiyon yapısı da zarar görmüş ve çökmüştür. Burada da içerisinden yanıcı sıvıların geçtiği boru hatlarının araç yolundan yeteri kadar izole edilemediği, sızıntı olan hattın tespit edilmesine rağmen hattı kısa sürede kesecek aksiyonun alınmadığı, fabrikanın yapısal malzemelerinin yangına dayanıklılığının yeterli olmaması gibi bir dizi eksikliği birlikte sayabiliriz.

Özellikle petrol sektöründeki büyük işletmeler, bir kaza anında gerçekleşecek riskin büyüklüğünü göz önüne alarak, ciddi harcamalar yapmakta ve gerekli önlemleri büyük ölçüde almaktadırlar. Bu sebeple diğer sektörlerle kıyaslandığında, bu tür işyerlerinde yaşanan iş kazaları oransal olarak daha azdır. SGK istatistiklerinde patlama sonucu meydana gelen iş kazalarının oranı yüzde 1 civarında seyretmektedir. Ancak kaza sayıları oransal olarak düşük olsa da kaza meydana geldiğinde maalesef ciddi sonuçlara yol açabilmektedir. Ayrıca yanıcı ve patlayıcı maddelerin sadece bu tür işyerlerinde bu-

lanmadığı, daha az miktarlarda olsa da neredeyse sanayinin tüm kollarında bu tür kimyasalların kullanıldığını unutmamak gerekir. Biz burada daha çok petrol ve patlayıcı sektöründen bahsetmiş olsak da aslında yanıcı parlayıcı malzemelerin kullanıldığı tüm işletmelerde bu yönde risk değerlendirmeleri yapıp, gerekli önlemler eksiksiz olarak alınmalıdır.

Yanıcı ve patlayıcı ortamlarda erken müdahale, acil çıkış ve tahliye gibi konularda bilinç kazandırmak üzere işçi eğitimleri yapılmakta mıdır? Bu eğitimleri yeterli görüyor musunuz? Petrol-İş'in bu alandaki çalışmaları nelerdir?

Gürpınar: Bazı işyerlerimizde her bir çalışan neredeyse bir itfaiyeci gibi yangına müdahale konusunda eğitim alıyor, düzenli yangın ve tahliye tatbikatları yapıyor, hatta ihtiyaç olduğunda yakın çevredeki diğer fabrika yangınlarında desteğe dahi gittiklerini biliyorum. Tüm işyerleri eğitim konusunda bu kadar donanımlı olmasa da bu sektörde çalışan işyerlerimiz diğer sektörlerle kıyasla bir adım önde olduğunu söyleyebilirim. Mevzuatın getirmiş olduğu zorunluluğu bertaraf etmek adına kâğıt üzerinde kalan, içerik olarak boş eğitimlerin yapıldığını görüyoruz, biliyoruz. Ancak bu sektör böyle bir şeyi kaldırmaz. Belki benzin istasyonu gibi lokal küçük işletmelerde eğitim konusu biraz daha zayıf bırakılıyor olabilir.

Eğitimleri yeterli görüyor musunuz noktasına gelince; eğitimin sonu ve yaşı olmaz. Eğitimi yeterli gördüğümüz anda, "Her şeyi öğrendik, başka bir şeyi öğrenmeye ihtiyaç kalmadı" anlayışına gelirsiniz ki, bu çok tehlikeli bir durumdur. En iyi seviyede eğitimin verildiği işyerlerinde bile gerek yeni teknolojilerin tanıtılması adına, gerekse kazanılmış pratiklerin unutulmaması adına eğitimlerin sürekli yenilenmesi ve bir adım öteye taşınması gerekir.

Sendikaların en önemli harcama kalemlerinden birini eğitimler oluşturuyor. Bu kapsamda eğitim servisimiz, 6 ana başlıkta üyelerimize, temsilcilerimize ve yöneticilerimize sürekli eğitimler veriyor. Hatta Petrol-İş Sendikası olarak, Türkiye'deki sendikalar arasında eğitim sayısı ve niteliği açısından en üst sıralarda olduğumuzu söyleyebilirim. Elbette bu eğitimler ağırlıklı olarak sendikal yaşama dönük eğitimlerdir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusu da bu eğitimlerin içerisinde hukuksal boyutuyla ele alınıyordu. Bir süredir, işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerini ayrıca vermeye başladık. Örgütlü olduğumuz işyerlerindeki "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları"na katılan temsilcilerimiz ve üyelerimize dönük olarak eğitimler veriyoruz. Çok farklı işlerin yapıldığı 100'ün üzerinde işyerinde örgütlü olduğumuzdan, her bir işyerinin spesifik durumuna göre detay eğitimler vermemiz çok zor. Ancak işyerlerinde, işveren ve işçi temsilcilerinin bir arada bulunarak, işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında kararlar aldıkları "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları"ndaki temsilcilerimizin gerekli bilgi, birikim ve donanıma sahip olmalarını önemsiyoruz. Bu sebeple eğitimlerimizi İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu toplantılarına katılan temsilci ve üyelerimize yönelik planlıyoruz.

Son olarak şunu da ifade etmek isterim; sektörden bağımsız olarak, sendikal örgütlenmenin olduğu işyerlerinde iş kazalarının daha az olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Örgütlü olmanın getirmiş olduğu imkânlar, sadece ücret ve sosyal hakları değil, aynı zamanda işçi sağlığı ve iş güvenliği anlamındaki hakları da daha üst seviyelere taşıyor. ■

Devletin kuralları net bir biçimde belirlemesi, bu kurallara uyulup uyulmadığını etkin olarak denetlemesi ve kurallara uymayanlara da caydırıcı cezalar vermesi gerekmektedir. Sendikalara bu anlamda doğrudan bir denetim yetkisi vererek, işçi temsilcisinin elini güçlendirmek, belki devletin denetim anlamındaki eksikliğini bir ölçüde azaltabilir.

